

Jordbruksutskottets betänkande

1984/85:31

om anslag på tilläggsbudget III (prop. 1984/85:125)

I betänkandet behandlas regeringens förslag om anslag på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1984/85 inom jordbruksdepartementets verksamhetsområde (prop. 1984/85:125 bil. 6) med undantag för punkt 1 som behandlas av kulturutskottet.

NIONDE HUVUDTITELN

Jordbruksdepartementet m. m.

1. Inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt 2 (s. 18–19) och hemställer

att riksdagen till *Inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 1 700 000 kr.

Miljövård

2. Mark för naturvård. Regeringen har under punkt 3 (s. 19–21) föreslagit riksdagen att bemyndiga regeringen att medge det intrång i Abisko nationalpark som föranleds av omläggning av järnvägen mellan Abisko och Björkliden inkl. järnvägstunnel genom Nuolja.

Utskottet

Den planerade järnvägsomläggningen mellan Abisko och Björkliden kommer, i den del den berör Abisko nationalpark, i likhet med tidigare intrång att ske i den nordligaste delen av Abisko nationalpark. En fortsatt drift av järnvägen Kiruna–Narvik är enligt propositionen av stor betydelse inte bara för våra möjligheter att exportera järnmalm utan också för sysselsättningen och den ekonomiska utvecklingen i Norrbotten. Med hänsyn härtill och då den planerade järnvägssträckningen inte i allvarlig mån kan anses inverka på de intressen för vilka nationalparken tillkommit, anser föredraganden för sin del att intrånget bör få ske.

Statens naturvårdsverk, som yttrat sig i ärendet, tillstyrker intrånget i nationalparken. Naturvårdsverket har intet att erinra mot den aktuella linjesträckningen. För att påverkan i naturmiljön skall bli så ringa som möjligt är det enligt verket önskvärt att överskottsmassorna transporteras

bort och läggs utanför nationalparksområdet.

Utskottet vill understryka att det är nödvändigt att utformningen av järnvägsomläggningen med därtill hörande transportvägar m. m. medför så liten påverkan på naturen som möjligt. Utskottet förutsätter att de närmare föreskrifter härom som aviseras i propositionen kommer att utformas så att de ger erforderlig garanti härför.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen bemyndigar regeringen att medge det intrång i Abisko nationalpark som enligt vad som framgår av propositionen föranleds av omläggning av järnvägen mellan Abisko och Björkliden inkl. järnvägstunnel genom Nuolja.

3. Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp. Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt 4 (s. 21–22) och hemställer

att riksdagen till *Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1984/85 anvisar ett reservationsanslag av 450 000 kr.

Stockholm den 23 april 1985

På jordbruksutskottets vägnar

HANS WACHTMEISTER

Närvarande: Arne Andersson i Ljung (m), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Hans Wachtmeister (m), Gunnar Olsson (s), Sven Eric Lorentzon (m), Kerstin Andersson (c), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), John Andersson (vpk), Åke Selberg (s), Bengt Kronblad (s), Lennart Brunander (c) och Lars Ernestam (fp).

Särskilt yttrande (punkt 2)

Hans Wachtmeister anför:

Regeringen har föreslagit riksdagen att bemyndiga regeringen att medge ett nytt ingrepp i Abisko nationalpark, en ny stöt mot nationalparksidén i allmänhet och Abisko i synnerhet.

År 1974 medgav riksdagen ett mycket hårt intrång i denna nationalpark, varigenom 80-åriga forskningsserier spolierades, något som väckte en för vårt land föga smickrande uppmärksamhet bland världens naturvetenskapsmän. Då motiverades det vägbygge det gällde huvudsakligen av turistskäl och ett allmänt förväntat uppsving för näringslivet i trakten. Om malmbanan nämndes intet annat än att bilvägen Kiruna–Björkliden skulle läggas så nära järnvägen som möjligt. Nu har plötsligt en omläggning av Nuoljatunneln

genom nationalparken blivit en fråga av största vikt. Nog borde man väl av de ämbetsverk vars verksamhet på ett eller annat sätt sammanhänger med nationalparkerna kunna begära en mera framsynt planering, så att inte lagom som ett bygge avslutats ett nytt med nya störningsmoment sätts i gång.

Ett studium av de svenska nationalparkernas historia är samtidigt ett studium av ovilja eller i bästa fall oförmåga att förstå de ekologiska sammanhangen. Ibland förefaller det som om vederbörande anser sig tillräckligt ha beaktat dessa genom att t. ex. ha satt som villkor för intrång i en nationalpark att en utredning av de ekologiska följderna först sker.

Hur lättvindigt man tar på sådana omständigheter framgår redan vid en flyktig återblick på 1974 års vägbygge i Abisko nationalpark. Där satte riksdagen som villkor för intrånget just att de ekologiska följderna först skulle utredas. För den utredningen skulle vägverket komma med ett program som skulle redovisas till länsstyrelsen i Norrbottens län. Dit kom aldrig något program, men vägen, den byggde man ändå.

Den nu aktuella tunnelomläggningen kommer att snudda vid växtlokal för en av våra sällsyntaste växter. Hur den kommer att påverkas genom förändrad vattenavrinning vet vi inte i dag, men katastrofen torde i vart fall inte vara långt borta.

Jordbruksministern har framhållit nödvändigheten av att arbetena medför så liten påverkan på naturen som möjligt och avser att föreslå regeringen att besluta om närmare föreskrifter i denna anda. Han menar också att den planerade järnvägssträckningen inte i allvarlig mån kan anses inverka på de intressen för vilka nationalparken tillkommit. Jag delar här ej hans åsikt. Men vem definierar begreppet "så liten påverkan på naturen som möjligt"? En botanist torde ha helt andra bedömningsgrunder än en kommunalman.

Jordbruksutskottet har berömt sig av att ha presterat "starka skrivningar" i fall som det nu diskuterade – och det med rätta. Jag har också anslutit mig därtill och nu inte anmält reservation. Men de öden som drabbat bl. a. Abisko visar att starka skrivningar ej är nog, helt naturligt om inte ens statliga verk bryr sig om dem.

Det finns enligt min mening med tanke på olika beslutsfattares olika bedömningsgrunder bara ett sätt att lösa problemet och det är att uppehålla en absolut respekt för nationalparksbegreppet.

